

ZA BOLJŠI JUTRI

Lidija Osojnik, Osnovna šola Brežice

POVZETEK

- Odnos do vrednot v sodobni družbi
- Odnos do hrane in okolja
- Količina odpadkov ogroža naš modri planet
- Pomen ozaveščanja ločevanja odpadkov
- Evropski teden zmanjševanja odpadkov na OŠ Brežice (4. in 5. razred) – 21.–25. 11. 2023
- Zmanjšajmo biološke odpadke oziroma zavrženo hrano „ZA BOLJŠI JUTRI“
- Ključne besede: trajnostni razvoj, Evropski teden zmanjševanja odpadkov, odpadki, zavržena hrana, zmanjševanje zavržene hrane

UVOD

- Življenje v sodobni družbi
- Spreminjanje vrednot in odnos do njih
- Količina bioloških odpadkov (zavržena hrana, neracionalna raba, odpadki pri pripravi hrane)
- SVET – 1/3 hrane pristane v košu za smeti
- SLOVENIJA – Slovenec na leto zavrže 68 kg hrane, 40 % le-te je užitne
- Spremeniti odnos do hrane – dom, šola, proaktivne dejavnosti, vztrajnost

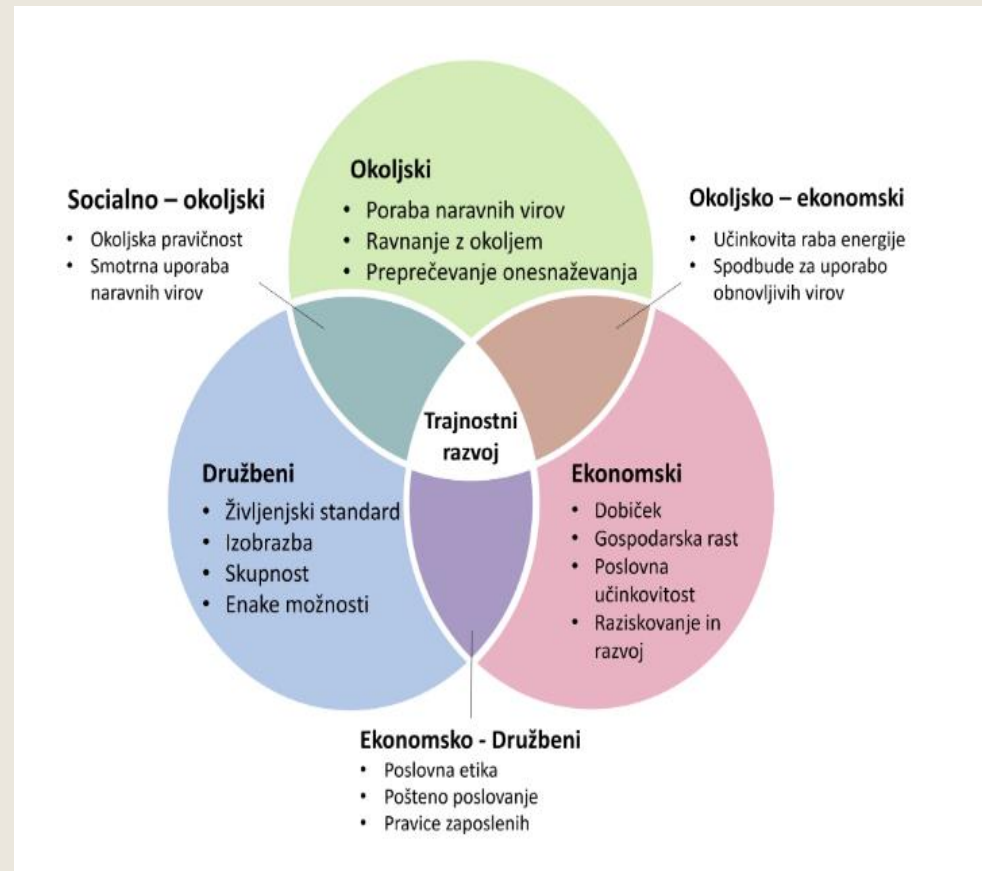

„Tudi majhni koraki in vztrajnost lahko pripomorejo k trajnosti.“

TRAJNOSTNI RAZVOJ V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

- Korenine trajnostnega razvoja segajo v 20. stoletje.
- Več vrst definicij.
- Definicija **Svetovne komisije za okolje in razvoj (WCED)** – trajnosti razvoj opredeljuje kot razvoj, ki zadovoljuje potrebe sedanosti, ne da bi pri tem ogrozil možnosti prihodnjih generacij za zadovoljitev lastnih potreb.

■ Slovenski institut za kakovost in meroslovje (SIQ) – stebri trajnostnega razvoja

- **Skupni cilj slovenskega izobraževanja za trajnostni razvoj** = spoznati in razumeti soodvisnost vseh treh stebrov človekovega življenja in delovanja.
- **Nova vizija vzgoje in izobraževanja** (Kumer, 2021): celovit, interdisciplinaren pristop k pridobivanju znanja, sposobnosti in veščin, potrebnih za trajnostni razvoj in spremembo vrednot, vedenja in življenjskih navad posameznika in družbe kot celote.
- **OKOLJSKI VIDIK** – izhodišče našega raziskovanja.

GOSPODARJENJE Z ODPADKI V NAČRTU TRAJNOSTNEGA RAZVOJA (Odpadki, 2003):

- Načelo upravljanja od zibelke do groba
- Načelo odgovornosti proizvajalcev
- Načelo spreminjanja proizvodnih in potrošnih vedenjskih vzorcev

TRAJNOSTNI RAZVOJ NA OŠ BREŽICE

- Od kakovosti k odličnosti – 4 sklopi dejavnosti, ki spodbujajo: trajnostni razvoj, ohranjanje čistega okolja, ozaveščanje pomena zbiranja in ločevanja odpadkov ter racionalne rabe hrane, zdrav življenjski slog, zdravo prehrano, gibanje ...
- PROJEKTI: Ohranimo čisto okolje, Šolski ekovrtovi, Zdrava šola, Tradicionalni slovenski zajtrk, Shema šolskega sadja, zelenjave in mleka, Simbioza ŠOLA, Evropski teden mobilnosti, Dan brez avtomobila, Tek podnebne solidarnosti, FIT Slovenija, Varnost za vse ...
- 2022/2023 – projekt **Evropski teden zmanjševanja odpadkov**

NAMENI IN CILJI DEJAVNOSTI V OKVIRU PROJETA EVROPSKI TEDEN ZMANJŠEVANJA ODPADKOV

- Zbrati podatke o količini odpadne hrane in ostalih odpadkov po vseh obrokih v izbranem tednu
- Ozaveščati o pomenu ločevanja odpadkov
- Učence spodbuditi k pravilnemu ločevanju odpadkov
- Zmanjšati količino zavržene hrane
- Razvijati spoštljivo in trajnostno ravnanje s hrano
- Varovati okolje za prihodnje rodove

METODE DELA

- Pogovor
- Raziskovanje
- Opazovanje
- Praktično delo (tehtanje, plakati)
- Izkustveno učenje
- Primerjanje
- Sodelovalno učenje

PREDSTAVITEV DEJAVNOSTI – Evropski teden zmanjševanja odpadkov

- Največji in najuglednejši projekt Evropske unije na področju ozaveščanja o zmanjševanju odpadkov in varstvu okolja
- 19.–27. 11. 2022
- Učenci 4. in 5. razredov (pouk, RaP)
- Glavni namen akcije: ozaveščati o pomenu zmanjševanja odpadkov in razmišljanje o ukrepih za zmanjševanje zavržene hrane
- Izvedeno 21.–25. 11. 2022

DEJAVNOSTI

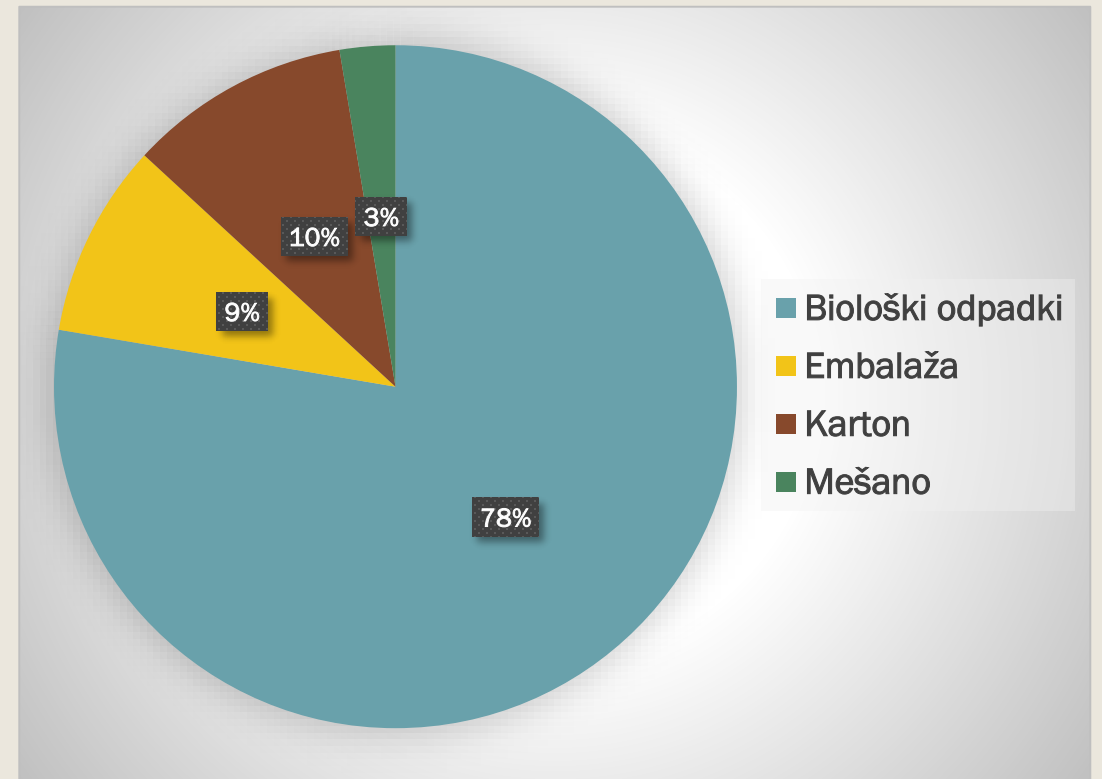
- Spoznavanje, razvrščanje in tehtanje odpadkov
- Spoznavanje pravilnega ločevanja odpadkov
- Iskanje rešitev za zmanjšanje odpadkov
- Izdelovanje plakatov
- Priprava ukrepov za zmanjšanje zavržene hrane

UGOTOVITVE PO TEHTANJU

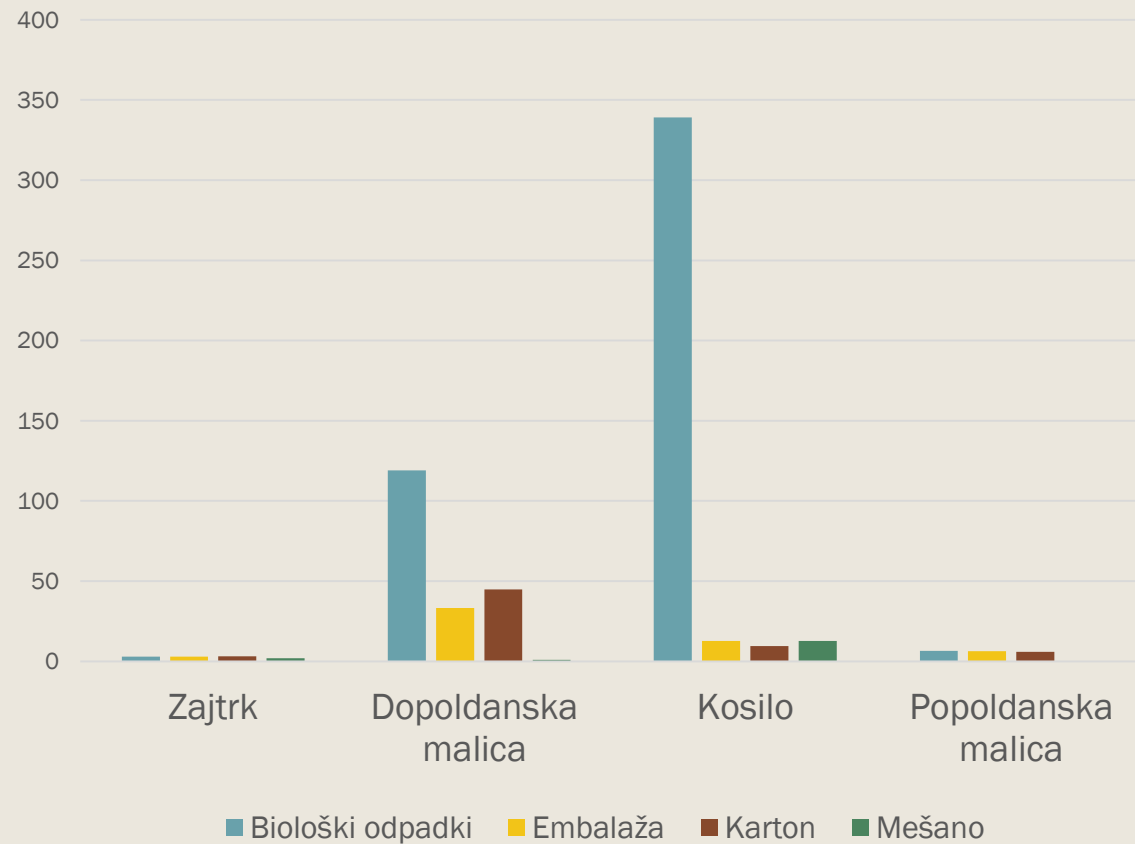
TEDENSKI PREGLED STEHTANIH ODPADKOV PO VRSTI ODPADKOV V KILOGRAMIH

- 618,14 kg
- Biološki odpadki – 467,45 kg
- Embalaža – 55,25 kg
- Karton – 63,34 kg
- Mešani odpadki – 15,8 kg
- Plastika – 0 kg

UGOTOVITVE PO TEHTANJU

TEDENSKI PREGLED STEHTANIH ODPADKOV PO POSAMEZNIH OBROKIH V KILOGRAMIH

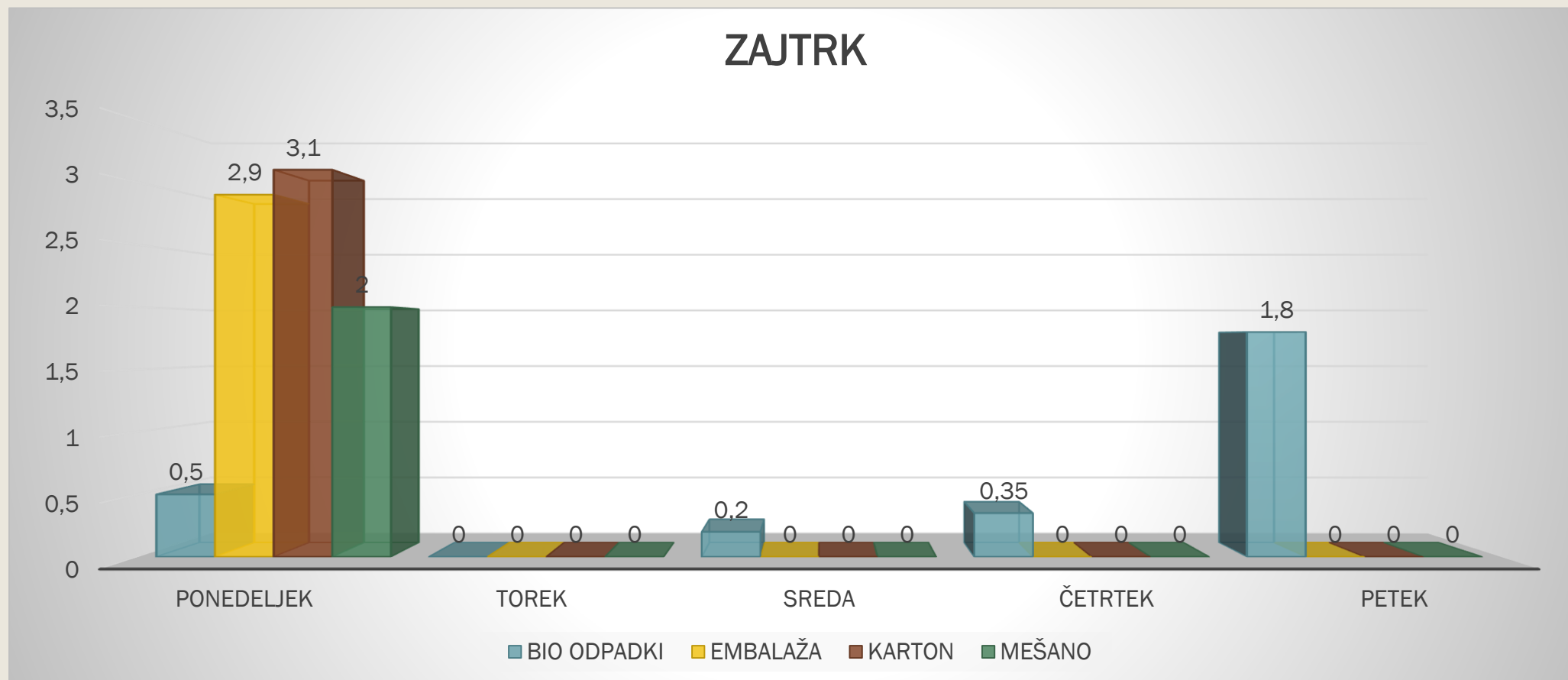

DEJAVNIKI, KI SO VPLIVALI NA KOLIČINO ODPADKOV

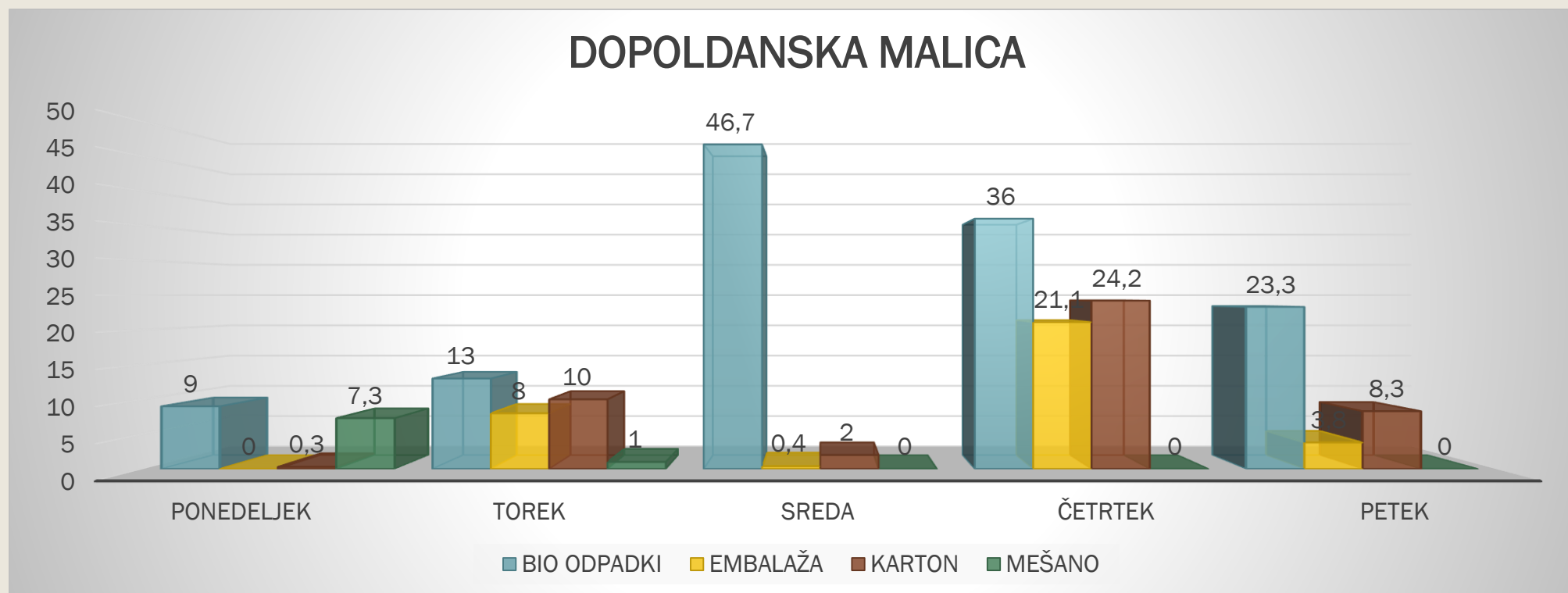
- Neodjavljene obroki
- Izbirčnost učencev
- Učenec posamezno hrano vzame, čeprav jo v celoti zavrže
- Pri dveh obrokih nismo imeli podatkov (torek – zajtrk, petek – popoldanska malica)
- Pri kosilu nastanejo odpadki že med samo pripravo

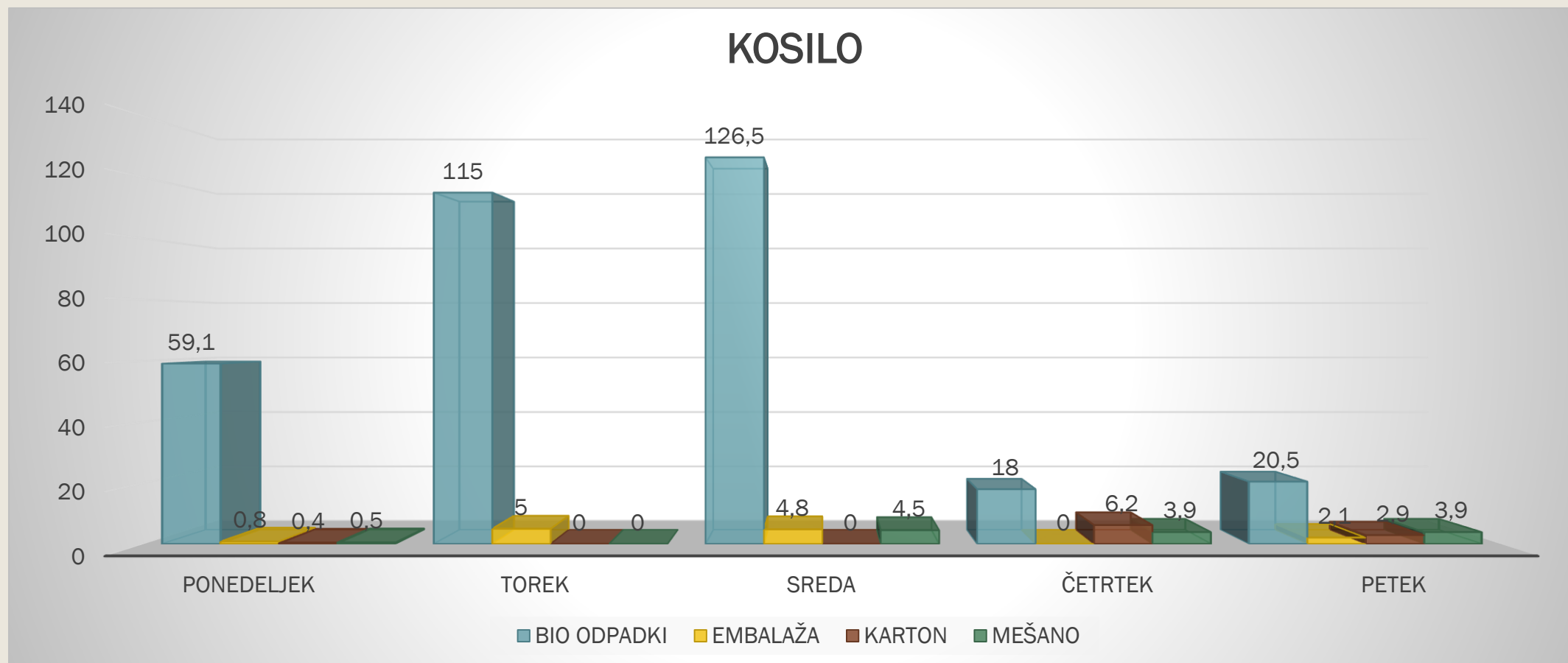
ANALIZA ODPADKOV PO ZAJTRKU

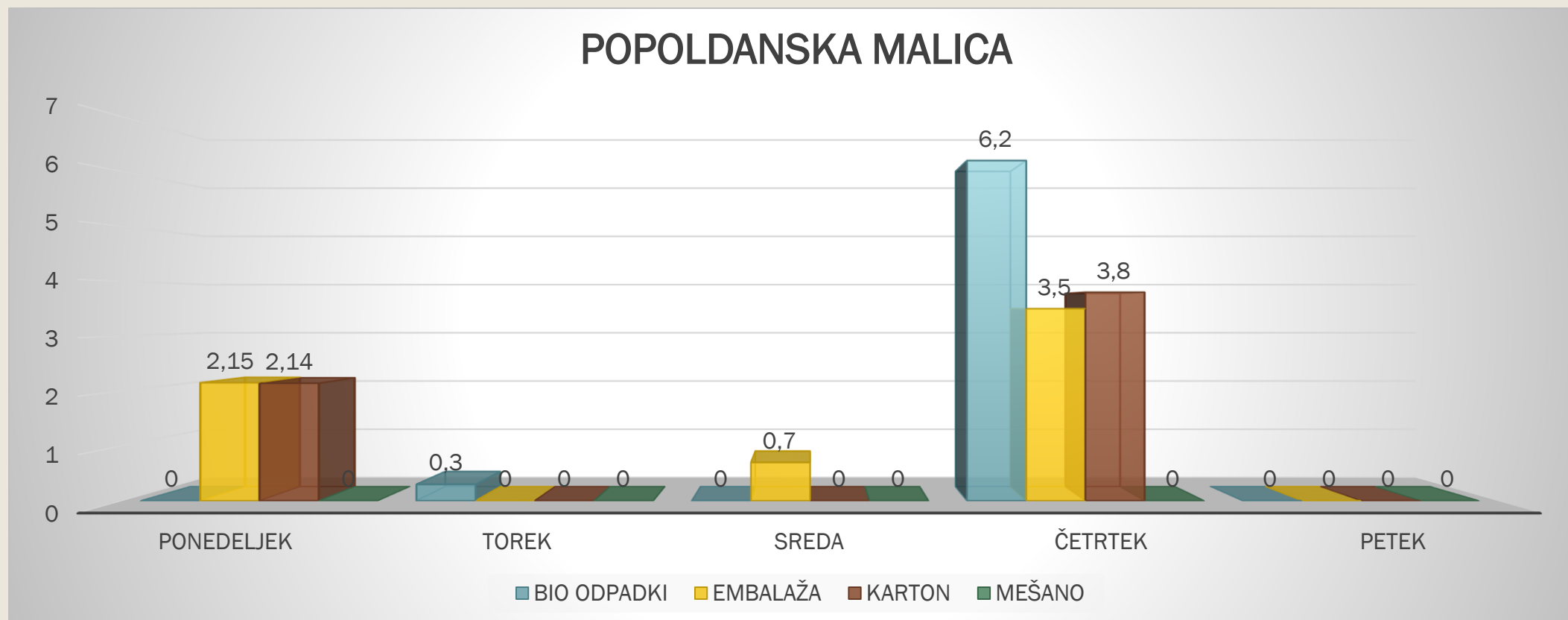
ANALIZA ODPAKOV PO DOPOLDANSKI MALICI

ANALIZA ODPAKOV PO KOSILU

ANALIZA ODPAKOV PO POPOLDANSKI MALICI

DOSEDANJI UKREPI ZA ZMANJŠANJE ODPADNE HRANE

- Vsakodnevno ozaveščanje o odnosu do prehrane
- Uporaba različnih načinov priprave hrane
- Racionalno načrtovanje količine pripravljene hrane
- Po določenem času ostalo hrano ponudimo tudi drugim učencem
- Pekovski in mlečni izdelki so po malici na voljo v jedilnici
- Sadje, ki ostane pri malici, pustimo v učilnicah, da je kasneje na voljo
- Dežuranje učiteljev pri malici in spodbujanje k zdravemu prehranjevanju
- Dežuranje učiteljev pri kosilu
- Možnost manjših obrokov
- Izobraževanje učiteljev in ostalih delavcev šole
- Izvajanje dnevov dejavnosti, namenjenih prehrani (npr. Tradicionalni slovenski zajtrk)
- Delavnice na oddelčnih skupnostih ...

PREDLOGI UČENCEV ZA ZMANJŠANJE ZAVRŽENE HRANE

- Učence in starše še bolj opozarjati na odjavljanje prehrane v času odsotnosti
- Še bolj dosledno vzpodbujanje učencev k pokušanju jedi
- Prilagajanje jedilnikov in količine
- Upoštevanje želj otrok pri načrtovanju jedilnikov
- Jedi, ki niso priljubljene med otroci, redkeje uvrstiti na jedilnik oz. jih pripraviti v manjših količinah
- Bolj dosledno spremljanje kulturnega uživanja hrane otrok
- Pogosteje ponujati tiste jedi, ki jih učenci raje jedo

- Izvajanje pokušine – degustacije
- Več sodelovanja s starši in izobraževanje le-teh na tem področju
- Bolj poglobljeno sodelovanje učiteljev, učencev in kuhinjskega osebja v vseh aktivnosti, povezanih s prehrano
- Vsebine vključevati v vse učne predmete (npr. slovenščina – izhodiščno besedilo o zavrženi hrani, naravoslovje – aktivnosti, ki bi zmanjšale zavrženo hrano, gospodinjstvo – kako ostanke hrane ponovno uporabiti, matematika – temo vključiti v besedilne naloge, izvedba ankete in računanje statistike ...)

ZAKLJUČEK

Učenci so:

- Poglobili znanje o vrsti odpadkov in pravilnem ločevanju.
- Naučili so se tehtati odpadke in skrbno ter pravilno beležiti rezultate.
- Opazovali so spremembe količin po obrokih in dnevih ter razmišljali o vzrokih zanje.
- Naučili so se, zakaj je pomembno, da ne zavržemo toliko hrane in kako lahko to naredimo.

POMEN PROJEKTA ZA ŠOLO:

- Učenci in učitelji šole smo dobili vpogled, koliko odpadkov ustvarimo na teden, predvsem pa koliko hrane zavržemo.
- Naše ugotovitve so bile dobro izhodišče za marsikatero uro oddelčne skupnosti, kjer smo tudi druge učence ozaveščali o pomenu ločevanja odpadkov in odnosu do hrane.

KAJ BOM DANES NAREDIL ZA BOLJŠI JUTRI?

